

References

1. Serbin O. & Yaroshenko T. (2022). Informatsiino-analitychni tsentry universytetiv ta bibliotek: vyklyky chasu. *Ukrainskyi informatsiinyi prostir*, 2 (10), pp. 293—312. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7948.10.2022.270017>.
2. Yaroshenko T. O. (2023). *Tsyfrova humanitarystyka: nova haluz znan chy "molode vyno v starykh mikhakh"?* (Do pytannia kontseptsii, metodolohii, istorii, osnovnykh tsestriv i proektiv, dyskusii dovkola). Rozdil 6. Kultura i mystetstvo XXI stolittia: poliloh suchasnoi humanitarystyky : kolekt. monohrafiia. Kyiv: Vydavnychy tsestr KNUKiM.
3. Kasian V. V., Bachynska N. A. & Salata H. V. (2025). Mediabaier ta mediabainh u marketynhovomu prosuvanni personal-stratehii innovatsiinykh bibliotechnykh proektiv. *Natsionalni interesy Ukrainy*, 5 (10), pp. 1078—1090. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-5\(10\)-1078-1090](https://doi.org/10.52058/3041-1793-5(10)-1078-1090).
4. Bachynska N. A. & Salata H. V. (2025). Stratehichne planuvannia innovatsiinykh proektiv u haluzi bibliotechnoi spravy. *Suspilstvo ta natsionalni interesy*, 5 (13), pp. 357—369. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2\(10\)-357-369](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2(10)-357-369).
5. Salata H. V. & Bachynska N. A. (2025). Innovatsiini proieky u bibliotechnii spravi Ukrainy: deiaki aspekty problemy. *Suspilstvo ta natsionalni interesy*, 4 (12), pp. 858—870. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2\(10\)-858-870](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2(10)-858-870).

Надійшла до редакції 13.06.2025

[https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.12\(353\).22-28](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.12(353).22-28)
УДК 027.53.021(477.63):004.77](045)

Галина Колоскова,
докторка філософії з інформаційної, бібліотечної
та архівної справи, доцентка кафедри медіакомунікацій
та комунікаційних технологій
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара
koloskova_h@365.dnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-5311-7518>

Цифрові проєкти головної бібліотеки Дніпровського регіону: сучасний стан і перспективи розвитку

Статтю присвячено актуальній проблемі реалізації цифрових проєктів у Дніпропетровській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Первоучителів слов'янських Кирила та Мефодія з метою створення власних електронних інформаційних ресурсів, продуктів і послуг для кількісного, якісного, оперативного забезпечення інформаційних потреб віддалених користувачів у контексті цифровізації міста й регіону.

Наголошено, що дослідження цифрових проєктів головної бібліотеки регіону є актуальним, оскільки в умовах воєнного стану установа продовжує розширювати традиційні функції сховища документів, постійно впроваджуючи цифрові технології в діяльність, зокрема для створення інформаційних ресурсів, продуктів і послуг. Визначено, що в умовах цифровізації особливого значення набуває інформаційно-технологічний напрям проєктної діяльності бібліотеки з метою створення власних електронних ресурсів і продуктів; запровадження послуг у дистанційному форматі.

Проаналізовано цифрові проєкти головної бібліотеки Дніпровського регіону. З'ясовано роль і значення бібліотечних цифрових проєктів для створення власних і спільних з іншими структурами інформаційних ресурсів, збереження культурної й історичної спадщини, забезпечення інформаційних потреб віддалених користувачів. Розглянуто сучасний стан і перспективи розвитку цифрових проєктів головної бібліотеки Дніпровського регіону в умовах воєнного стану.

Ключові слова: Дніпровський регіон; ДОУНБ; цифрові проєкти; інформаційні ресурси; портал "ДніпроКультура"; краєзнавча електронна бібліотека

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека (ДОУНБ) продовжує розширювати традиційні функції сховища документів, трансформуючись у багатoproфільний інформаційний центр, діяльність якого спрямована на якнайповніше забезпечення запитів різноманітних категорій користувачів. Нині традиційне розуміння біб-

ліотеки як окремого документного фонду змінюється завдяки підходу до неї як до сучасної інформаційно-комунікаційної установи, що не лише акумулює зовнішні бази даних, а й створює власні, взаємодіє з іншими структурами, надає доступ до світових інформаційних ресурсів, постійно розширює спектр послуг і сервісів відповідно до вимог часу та під впливом зовнішніх обставин [1; 11].

З огляду на ці чинники вважаємо актуальним дослідження сучасного стану впровадження та реалізації цифрових проєктів головної бібліотеки Дніпровського регіону з метою створення інформаційних ресурсів і сервісів, а також перспектив їх подальшого розвитку.

Аналіз досліджень і публікацій засвідчує, що основні напрями діяльності бібліотечних установ в умовах цифровізації, теоретичні аспекти розвитку їхніх ресурсів у сучасному інформаційному просторі та питання налагодження міжкультурних комунікацій, вільного доступу до глобальних ресурсів розглядали І. Давидова [2], М. Демченко, О. Мар'їна [16], О. Кобелев [9], А. Соляник, С. Шемаєв, Г. Шемаєва. Основні напрями, проблеми та перспективи цифровізації бібліотек досліджували О. Івашкевич, О. Кузьменко, О. Онищенко. Питанням реалізації цифрових бібліотечних проєктів, збереження історичної, культурної та наукової спадщини, адаптації бібліотек до викликів, зумовлених цифровою реальністю, присвячено праці І. Лобузїна [13]. На цифрових бібліотечних проєктах та їх місці в сучасному інформаційному просторі зосереджено розвідки В. Добровольської [5; 6], М. Макарової [15], Є. Чумак [19].

Мета статті — проаналізувати цифрові проєкти головної бібліотеки Дніпровського регіону, визначити їх роль у створенні власних і спільних інформаційних ресурсів, збереженні культурної й історичної спадщини, забезпеченні інформаційних потреб віддалених користувачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У наш час цифрові технології стали неодмінною умовою організації ефективного робочого процесу більшості державних і приватних установ, підприємств та організацій, зокрема й бібліотечних закладів.

Цифровізація діяльності установ і підприємств регіонів є одним із головних напрямів, задекларованих у Державній стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 рр. [3]. Це завдання стосується всіх галузей економіки регіонів України, у тому числі й бібліотечної.

Відповідно до засад регіональної програми інформатизації "Дніпропетровщина: цифрова трансформація" на 2023—2025 роки" [18], основною місією бібліотечної діяльності є інноваційний розвиток інформаційних ресурсів, продуктів і сервісів, а також забезпечення на належному рівні інформаційних потреб різноманітних категорій користувачів [10, с. 43].

Нині в інформаційному просторі регіону зростає роль системного подання інформації та знань державними й приватними соціальними структурами, що опікуються акумуляцією, збе-

ріганням і поширенням соціально значущої інформації: бібліотеками, архівами, музеями, органами НТІ, інформаційними агенціями, порталами, медіа, видавництвами. Одночасно відбуваються процеси масового перенесення документів і знань в інформаційне середовище регіону, формуються передумови для створення нових інформаційних ресурсів, продуктів і сервісів [10; 11].

Бібліотечні установи спрямовують зусилля на систематизацію, використання й надання інтегрованих знань, створення інформаційних послуг і продуктів, стають базовими соціально-комунікативними структурами, які концентрують комунікативну культуру суспільства й забезпечують комунікаційні процеси з використанням документів, інформації, знань [2; 10].

Важливим аспектом функціонування сучасної бібліотеки є проєктна діяльність. На думку К. Лобузїної, основними формами бібліотечних цифрових проєктів є: бази даних (бібліографічні, архівні, довідкові тощо); цифрові архіви культурної спадщини; електронні текстові публікації рукописів, листів тощо; аудіовізуальні бази даних (аудіо, нот, відео); імерсивні технології (3D-віртуальні реконструкції, доповнена та віртуальна реальність); вебдодатки; мобільні додатки; сайти; віртуальні виставки; електронні видавничі проєкти; портали та сховища знань (репозитарії) [14].

Упровадження та реалізація цифрових проєктів з метою створення власних і спільних бібліотечних ресурсів, продуктів та сервісів на основі співпраці з іншими документно-інформаційними структурами є одним з основних напрямів діяльності ДУОНБ.

До основних цифрових проєктів ДУОНБ належать: бібліографічні бази даних — "Електронний каталог", "Придніпровський корпоративний каталог"; краєзнавчий консолідований ресурс — портал "ДніпроКультура"; електронна бібліотека — "Краєзнавча", "Колекції"; цифровий архів культурної спадщини — "Збережена Українка: цифровий архів української діаспори" [4; 8].

Розглянемо докладніше зазначені проєкти.

Як приклад цифрових регіональних бібліографічних баз даних варто виокремити цифровий проєкт ДУОНБ "Електронний каталог". Його метою є створення електронних каталогів книжкових фондів публічних бібліотек області, перехід на систему корпоративної каталогізації з формування зведеного каталогу статей із періодичних видань "Дніпропетровщина" та розміщення цих ресурсів на сайті бібліотеки [4].

Іншим прикладом створення регіональної краєзнавчої бібліографічної бази даних є цифровий проєкт "Придніпровський корпоративний

каталог", ініціатором і координатором якого є ДОУНБ. Його основною метою є створення інтегрованого інформаційного ресурсу аналітичного розпису статей періодичних видань, що зарекомендував себе як ефективна організаційна форма інтеграції бібліотечно-інформаційного потенціалу Дніпровського регіону [4; 8].

В умовах цифровізації регіону першорядна роль у формуванні консолідованих інформаційних ресурсів належить інформаційно-аналітичній діяльності, що суттєво впливає на трансформацію методів, засобів, умов збирання та опрацювання інформації, створення й позиціонування інформаційних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв та інших структур [12].

Прикладом бібліотечно-цифрового проєкту, що має на меті створення консолідованого краєзнавчого інформаційного ресурсу на регіональному рівні, є портал ДОУНБ "ДніпроКультура" [17]. Цей просвітницький проєкт, присвячений культурі Придніпров'я загалом і сучасної Дніпропетровської області зокрема, виконує важливу роль у наповненні інтернет-ресурсів унікальними краєзнавчими матеріалами й засвідчує ефективність корпоративної роботи та співпраці бібліотек Дніпропетровської області, представників закладів культури, громадських організацій, творчих об'єднань та інших структур, науковців, журналістів, письменників, краєзнавців, активних користувачів [4].

На порталі "ДніпроКультура" розміщено відомості щодо цікавих культурно-мистецьких подій Дніпропетровщини й видатних діячів творчих професій, нариси з історії міст і сіл регіону, матеріали про пам'ятки культури та природи, театри, музеї, бібліотеки, народні традиції та обряди, огляди мистецького й літературного життя, а також додаткові покликання на друковані джерела та вебресурси з інформацією про культуру краю. Користувачі мають змогу переглядати світлини видатних діячів, пам'яток архітектури, виробів майстрів народних промислів, ознайомлюватися з творами місцевих письменників і мультимедійними ресурсами, що репрезентують культурне надбання Дніпропетровської області [4].

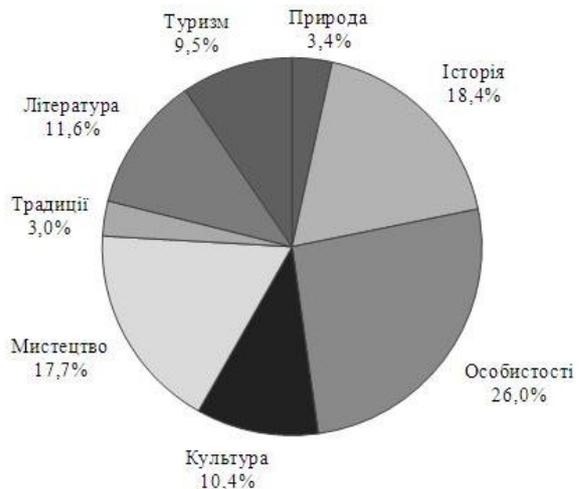
Для привернення уваги аудиторії, яка цікавиться краєзнавством, на сторінці в соціальній мережі Facebook розміщено огляди публікацій краєзнавчої тематики, які пропонує портал "ДніпроКультура". Наприкінці травня 2025 р. сторінка налічувала 1,9 тис. підписників, містила 1,6 тис. позначок "подобається", і цей показник постійно зростає [5]. Відповідно, збільшується й кількість переглядів публікацій на сторінках порталу, про що свідчать статистичні дані діагр. 1 [8].

Діагр. 1. Статистика переглядів найпопулярніших сторінок порталу "ДніпроКультура" у 2024 р.

Згідно з даними діагр. 1, у 2024 р. найбільшу популярність мали сторінки: "Головна" — 313 030 переглядів; "Мак — чарівна квітка, символ, оберіг" — 19 838; "Легенди про Дніпро" — 13 428; "Зелений Гай: відпочинок для всієї родини" — 11 618.

Відсотковий розподіл публікацій на порталі "ДніпроКультура" за рубриками наведено на діагр. 2.

Діагр. 2. Розподіл публікацій на порталі "ДніпроКультура" за рубриками

Показники діагр. 2 свідчать, що 26% (599 од.) становлять публікації, присвячені відомим особистостям, 18,4% (424) — історії, 17,7% (407) — мистецтву, 11,6% (268) — літературі, 10,4% (239) — культурі, 9,5% (220) — туризму. Найменший відсоток припадає на публікації в рубриках "Природа" — 3,4% (80) і "Традиції" — 3% (68) [23].

У 2025 р. до найпопулярніших сторінок порталу "ДніпроКультура" належали: "Мак — Чарівна квітка, символ, оберіг" — 67 039 відвідувань; "Як козаки харчувалися: кулінарні традиції Придніпров'я. Частина 1" — 76 559; "Мальви — символ і оберіг української оселі" — 51 583; "Козаки-характерники. Легенди та пере-

кази" — 35 391. За статистичними даними [4] на 1.06.2025 кількість публікацій за рубриками на порталі "ДніпроКультура" становила 2305 од., кількість переглядів — 4 477 662. Аналіз наведених показників і динаміки переконує, що цей краєзнавчий ресурс є сучасним і затребуваним

Переведення рідкісних і цінних книг в електронний формат — найефективніший спосіб зберегти бібліотечні фонди як національне надбання України, що має бути доступним широкому колу користувачів [8]. Завдання збереження бібліотечних фондів актуалізувалося після початку широкомасштабної агресії РФ, адже наявність резервних (страхових) копій документів знижує ймовірність їх знищення чи втрати. У фондах ДОУНБ зберігається велика кількість видань краєзнавчої тематики, рідкісних і цінних документів, доступ до яких обмежено через їх незадовільний фізичний стан. Створення цифрових копій таких видань є одним із варіантів забезпечення документальної спадщини й надання вільного доступу до неї через інтернет.

Повнотекстова електронна бібліотека (ЕБ) наповнюється цифровими версіями документів із фондів ДОУНБ, що є суспільним надбанням, і розміщена на офіційному вебсайті установи [4]. Електронна бібліотека складається з двох розділів: "Краєзнавча" та "Колекції", кожен з яких має індивідуальну структуру й різний ступінь деталізації. Ідеальними для оцифрування є сформовані колекції, об'єднані єдиною тематикою або чіткими формальними ознаками. Склад колекції може бути різним: документи краєзнавчого характеру, історичні та сучасні карти регіону, рідкісні книги й періодичні видання, колекції листівок тощо.

Розділ "Краєзнавча електронна бібліотека" — це унікальні оцифровані повнотекстові матеріали з фондів ДОУНБ. Видання розміщено за тематичними рубриками, пошук відбувається в алфавітному каталозі за назвою чи автором. Станом на 1.01.2025 кількість документів становила 872 од; загальна кількість переглядів — 1 202 038, і цей показник щороку зростає (2024 р. — 992 810). За рік електронні версії документів користувачі переглянули 209 228 разів, що свідчить про популярність ресурсу [4].

Розділ "Колекції" формується за тематичним принципом у міру накопичення матеріалів та з урахуванням актуальності тематики [8].

Серед оцифрованих видань ЕБ "Колекції" — книги, рідкісні за художнім оформленням; видання XIX — початку XX ст.; малотиражні книги; зразки майстерного поліграфічного виконання; література з приватних зібрань. Колекції поповнюють документами з цінних фондів різних

відділів. На 1.01.2025 загальна кількість видань становила 572 од., кількість переглядів зросла до 468 917, що на 133 098 більше ніж торік [8, с. 74].

Вартий уваги цифровий проєкт "Читай — формат не має значення!", який дає змогу всім охочим ознайомитися на мобільному пристрої з кількома сторінками запропонованих творів і вирішити, чи читати книгу цілком. У проєкті використано технологію розпізнавання QR-коду. Реалізація зазначеної ініціативи — новий крок у розвитку ДОУНБ, який відкриває спектр найсучасніших віртуальних послуг [4].

Слід виокремити й цифровий проєкт "Збережена Україніка: цифровий архів української діаспори", що є прикладом створення електронного архіву культурної спадщини за темою "Україніка" з колекції джерел, переданих у дар Канадським товариством приятелів України м. Торонто. Метою ініціативи є збереження та популяризація друкованих видань, що становлять історико-культурну цінність [8].

В умовах воєнного часу дистанційне обслуговування користувачів стає дедалі актуальнішим, і ДОУНБ розвиває різні його види: надання доступу до електронної бібліотеки, електронної колекції документів, баз даних, імідж-каталогу, електронного та корпоративного каталогів, вебсторінок бібліотеки, власних баз даних і тематичних баз даних провідних бібліотек, віртуальних виставок літератури, ліцензійних інформаційних ресурсів, а також до книг через QR-код і чат-бот ІБІС; послуги віртуальної довідки, користування електронною читальною залогою в режимі онлайн, електронного доставляння документів, замовлення копій документів у режимі онлайн; посилання на корисні ресурси тощо.

Напрямок дистанційного бібліотечно-інформаційного обслуговування швидко розвивається, демонструє високі кількісні та якісні результати, про що свідчать статистичні показники відвідувань сайту ДОУНБ за 2020—2024 рр. Динаміка відвідувань дає підстави для висновку про щорічне зростання кількості віддалених читачів, які користуються інформаційними ресурсами та послугами головної бібліотеки регіону (табл. 1) [8].

В умовах воєнного стану в нашій державі, а також під впливом економічних, політичних і соціальних чинників постійно змінюються форми й моделі бібліотечно-інформаційної діяльності. За допомогою цифрових технологій та завдяки реалізації різноманітних цифрових проєктів ДОУНБ створює нові ресурси, продукти й сервіси, які в майбутньому можуть становити значний потенціал для розвитку суспільства та держави.

Статистика відвідувань сайту ДОУНБ за 2020—2024 рр.

Роки	2020	2021	2022	2023	2024
Хіти	5 000 873	3 569 155	5 270 721	4 680 534	6 381 095
Хости	100 638	128 447	167 323	275 962	451 518

Джерело: згідно з [8].

Хоча реалізація цифрових бібліотечних проєктів, створення електронних ресурсів і послуг є одним із головних перспективних напрямів діяльності головної бібліотеки Дніпровського регіону, на цьому шляху є чимало перешкод: неналежне фінансування, брак сучасної техніко-технологічної бази, персоналу з відповідними знаннями й навичками, потреба чіткого визначення в законодавстві України прав книгозбірень щодо зберігання й надання можливості користуватися електронними версіями друкованих видань з науковою, освітянською чи культурологічною метою тощо.

З огляду на ці чинники пропонуємо кілька варіантів розв'язання зазначених проблем:

1) розроблення власних проєктів ДОУНБ зі створення електронних фондів і колекцій документів за фінансової підтримки держави чи спонсорів;

2) формування повнотекстових корпоративних цифрових ресурсів бібліотеками Дніпровського регіону й надання до них доступу реальним і віддаленим користувачам;

3) організація навчання відповідних фахівців на курсах підвищення кваліфікації чи в закладах вищої освіти.

Висновки. Досліджені цифрові проєкти ДОУНБ: "Електронний каталог", "Придніпровський корпоративний каталог", портал "ДніпроКультура", "Красзнавча електронна бібліотека", "Збережена Україніка: цифровий архів української діаспори" — відіграють вагомий роль у створенні цифрових ресурсів, популяризації красзнавства, збереженні культурного й історичного надбання Дніпровського регіону.

Перспективу подальших досліджень становить вивчення видів та особливостей цифрових проєктів на сайтах інших ОУНБ України.

Список бібліографічних посилань

- Грибінченко Д. Діджиталізація економіки в новій парадигмі цифрової трансформації. *Міжнародні відносини. Серія: Економічні науки*. 2018. № 16. С. 35—37. URL: http://journals.iir.edu.ua/index.php/ec_n/article/view/3523.
- Давидова І. О. Соціально-комунікаційна теорія бібліотечної діяльності: становлення та шляхи розвитку. *Бібліотечний вісник*. 2014. № 6. С. 8—12.
- Державна стратегія регіонального розвитку на 2021—2027 роки та план заходів з її реалізації. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/regionalna-politika/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-2021-2027-roki-ta-plan-zahodiv-z-yiyi-realizaciyi>.
- Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Первочителів слов'янських Кирила та Мефодія : офіційний вебсайт. URL: <https://www.libr.dp.ua/>.
- Добровольська В. В. Електронна бібліотека "Україніка" — унікальний інтегрований ресурс цифрової документальної спадщини. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2020. № 1. С. 79—87. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2020.205424>.
- Добровольська В. В., Чередник Л. А. Інноваційна діяльність бібліотек в умовах цифрового суспільства. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 1. С. 5—11. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2023.276758>.
- Encyclopedia of Information Science and Technology. Fourth Edition (10 Volumes). IGI Global, June, 2017. 8104 p.
- Інформаційно-аналітичний звіт ДОУНБ. 2024. / упоряд.: Т. О. Абраїмова, О. В. Шевченко, Ю. М. Зюлева. Дніпро : ДОУНБ, 2025. 194 с.
- Кобелев О. М. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія. Харків : ХДАК, 2012. 246 с.
- Колоскова Г. В. Бібліотечно-інформаційний потенціал регіону: організаційно-функціональний аспект : дис. ... д-ра філософії з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. ХДАК, 2021. 222 с.
- Колоскова Г. Бібліотечно-інформаційний потенціал як складник ресурсного потенціалу інформаційної економіки регіону. *Вісник Книжкової палати*. 2023. № 4. С. 39—47. DOI: [10.36273/2076-9555.2023.4\(321\).39-47](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.4(321).39-47).
- Кунанець Н., Липак Г., Пасічник В. Формування консолідованого інформаційного ресурсу розумного міста: бібліотечний аспект. *Бібліотечний вісник*. 2017. № 2. С. 3—8.
- Лобузін І. Цифрові бібліотечні проєкти: технологічні рішення та управління життєвим циклом колекцій. : монографія. Київ : НБУВ, 2016. 216 с.

14. Лобузiна К. В. Цифровий бiблiотечний проєкт: визначення, структура, органiзацiйнi форми. *Бiблiотека. Наука. Комунiкацiя. Розвиток бiблiотечно-iнформацiйного потенцiалу в умовах цифровiзацiї* : матерiали Мiжнар. наук. конф. (6—8 жовт. 2020 р.). НБУВ. Київ, 2020. С. 209—213. URL: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/1007>.
15. Макарова М. Цифровi проєкти у бiблiотечнiй сферi України. *Цифрова платформа: iнформацiйнi технологiї у соцiокультурнiй сферi*. 2024. Том 7. № 1. С. 123—138. URL: <http://infotech-soccult.knukim.edu.ua/article/view/307014/298585>.
16. Мар'їна О. Ю. Бiблiотека в цифровому просторi : монографiя. Харкiв : ХДАК, 2017. 326 с.
17. Портал "ДнiпроКультура". URL: <https://www.dnipro.lib.dp.ua/index.php?route=tool/summary>.
18. Регiональна програма iнформатизацiї "Днiпропетровщина: цифрова трансформацiя" на 2023—2025 роки. URL: <https://oblrada.dp.gov.ua/rishennia/pro-regionalnu-programu-iнформатиз>.
19. Чумак Є. Електроннi бiблiотеки як вагомий складник нацiонального iнформацiйного простору України. *Вiсник Книжкової палати*. 2023. № 5. С. 16—3. DOI: [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.5\(322\).16-23](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.5(322).16-23).

Galyna Koloskova,
*Doctor of Philosophy in Information,
 Library and Archival Studies,
 Associate Professor of the Department
 of Media Communications and Communication Technologies
 of Oles Honchar Dnipro National University*

**Digital projects of the main library of the Dnipro region:
 current status and development prospects**

The article is devoted to the urgent problem of implementation of digital projects by the Dnipropetrovsk Regional Universal Scientific Library named after Cyril and Methodius, the First Teachers of Slavic Languages, with the aim of creating its own electronic information resources, products and services for quantitative, qualitative and operational provision of information needs of remote users in the context of digitalization of the city and the region. It is emphasized that the study of digital projects of the main library of the region is relevant, since in conditions of martial law the library constantly continues to expand the traditional functions of document storage with the constant introduction and use of digital technologies in its activities, in particular for the creation of information resources, products and services. The term "Library project activity, types of library project activity" is considered. It is noted that in conditions of digitalization, the information and technological direction of the library's project activity acquires special importance with the aim of creating its own electronic resources, products; introduction of services in a remote format. The types of digital projects of modern libraries are determined. The digital projects of the main library of the Dnipro region are analyzed. The role and significance of library digital projects for creating their own and joint information resources with other structures, preserving cultural and historical heritage, and meeting the information needs of remote users are investigated. The current state and prospects for further development of digital projects of the main library of the Dnipro region under martial law in our country are considered.

Keywords: Dnipro region; DRUSL; digital projects; information resources; portal "DniproKultura"; local history electronic library

References

1. Hrybinenko D. (2018). Didzhitalizatsiia ekonomiky v novii paradyhmi tsyfrovoi transformatsii. *Mizhnarodni vidnosyny. Seriia: Ekonomichni nauky*, 16, pp. 35—37. Available at: http://journals.iir.edu.ua/index.php/ec_n/article/view/3523.
2. Davydova I. O. (2014). Sotsialno-komunikatsiina teoriia bibliotechnoi diialnosti: stanovlennia ta shliakhy rozvytku. *Bibliotechnyi visnyk*, 6, pp. 8—12.
3. Derzhavna stratehiia rehionalnoho rozvytku na 2021—2027 roky ta plan zakhodiv z yii realizatsii. *Uriadovyi portal*. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/regionalna-politika/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-2021-2027-roki-ta-plan-zahodiv-z-yiyi-realizaciyi>.
4. *Dnipropetrovska oblasna universalna naukova biblioteka imeni Pervouchyteliv slovianskykh Kyryla ta Mefodiia* : ofitsiyni vebsait. (n. d.). URL: <https://www.lib.dp.ua/>.
5. Dobrovolska V. V. (2020). Elektronna biblioteka "Ukrainika" — unikalnyi intehrovanyi resurs tsyfrovoi dokumentalnoi spadshchyny. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 1, pp. 79—87. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2020.205424>.
6. Dobrovolska V. V. & Cherednyk L. A. (2023). Innovatsiina diialnist bibliotek v umovakh tsyfrovoho suspilstva. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 1, pp. 5—11. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2023.276758>.
7. *Encyclopedia of Information Science and Technology* (2017, June). Fourth Edition (10 Volumes). IGI Global.
8. Abraimova T. O., Shevchenko O. V., Ziuleva Yu. M. [uporiad.]. (2025). *Informatsiino-analitychnyi zvit DOUNB*. 2024. Dnipro: DOUNB.

9. Kobieliev O. M. (2012). *Informatsiina analityka v strukturi bibliotечної діяльності v Ukraini* : monohrafiia. Kharkiv: KhDAK.
10. Koloskova H. V. (2021). *Bibliotечно-informatsiyni potentsial rehionu: orhanizatsiino-funktsionalnyi aspekt*. PhD Thesis. KhDAK.
11. Koloskova H. (2023). Bibliotечно-informatsiyni potentsial yak skladnyk resursnoho potentsialu informatsiinoi ekonomiky rehionu. *Visnyk Knyzhkovoї palaty*, 4, pp. 39—47. DOI: 10.36273/2076-9555.2023.4(321).39-47.
12. Kunanets N., Lypak H. & Pasichnyk V. (2017). Formuvannia konsolidovanoho informatsiinoho resursu rozumnoho mista: bibliotечnyi aspekt. *Bibliotечnyi visnyk*, 2, pp. 3—8.
13. Lobuzin I. (2016). *Tsyfrovі bibliotечni proiekty: tekhnolohichni rishennia ta upravlinnia zhyttievym tsyklom koleksii*. : monohrafiia. Kyiv: NBUV.
14. Lobuzina K. V. (2020). *Tsyfrovі bibliotечni proiekt: vyznachennia, struktura, orhanizatsiini formy*. *Biblioteka. Nauka. Komunikatsiia. Rozvytok bibliotечно-informatsiinoho potentsialu v umovakh tsyfrovizatsii* : materialy Mizhnar. nauk. konf. (6—8 zhovt. 2020 r.). NBUV. Kyiv, pp. 209—213. Available at: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/1007>.
15. Makarova M. (2024). Tsyfrovі proiekty u bibliotечnii sferi Ukrainy. *Tsyfrova platforma: informatsiini tekhnolohii u sotsiokulturnii sferi*, 7 (1), pp. 123—138. Available at: <http://infotech-soccult.knukim.edu.ua/article/view/307014/298585>.
16. Marina O. Yu. (2017). *Biblioteka v tsyfrovomu prostori* : monohrafiia. Kharkiv: KhDAK.
17. *Portal "DniproKultura"*. (n. d.). Available at: <https://www.dnipro.lib.dp.ua/index.php?route=tool/summary>.
18. *Rehionalna prohrama informatyzatsii "Dnipropetrovshchyna: tsyfrova transformatsiia" na 2023—2025 roky*. (n. d.). Available at: <https://oblrada.dp.gov.ua/rishennia/pro-rehionalnu-prohramu-informatyz>.
19. Chumak Ye. (2023). Elektronni biblioteky yak vahomyi skladnyk natsionalnoho informatsiinoho prostoru Ukrainy. *Visnyk Knyzhkovoї palaty*, 5, pp. 16—3. DOI: [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.5\(322\).16-23](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.5(322).16-23).

Надійшла до редакції 11.06.2025

СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

[https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.12\(353\).28-34](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.12(353).28-34)

УДК: 316.77:005.21]-043.86(477)(045)

Оксана Сенченко,

кандидатка наук із соціальних комунікацій,

доцентка КНУКіМ

okline.www@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3587-394X>

Еволюція стратегічних комунікацій України від реактивної моделі до проактивної стратегії

Статтю присвячено дослідженню еволюції стратегічних комунікацій в Україні в умовах глобальної конкуренції за інформаційне домінування. Дослідження зосереджено на особливостях переходу від реактивної моделі, яка тривалий час виконувала оборонну функцію та була спрямована на нейтралізацію дезінформаційних впливів, до проактивної стратегії, здатної створювати власні смислові конструкції й укріплювати позиції України як самостійного суб'єкта міжнародної політики. Стратегічні комунікації в такому вимірі розглянуто не лише як засіб оперативної відповіді на інформаційні атаки, а і як механізм конструювання публічної реальності, що сприяє зміцненню суб'єктності держави та зменшує залежність від зовнішніх інтерпретацій. Дослідження охоплює період від початку російської агресії, коли масштаб інформаційних операцій різко зріс, а комунікації фактично стали складником системи безпеки держави. На підставі аналізу дій державних структур та аналітичних центрів зроблено висновок, що реактивний підхід забезпечив базову стійкість інформаційного простору, однак виявив обмеження в довготривалому стратегічному вимірі. Визначено основні бар'єри, що стримують перехід до проактивної моделі, зокрема: фрагментарність інституційної взаємодії, нестача аналітичної підтримки та брак системної підготовки фахівців. Наголошено на значенні національного гранд-нарративу як інструменту смислового впливу, що може формувати цілісний образ України для міжнародних аудиторій. У підсумковій частині подано модель проактивних стратегічних комунікацій, яка поєднує єдиний змістовий нарратив, інституційну основу та практичні механізми реалізації політики у внутрішньому й міжнародному середовищах. Наголошено на потребі посилення міжвідомчої координації, удосконалення професійної підготовки комунікаторів і розширення цифрової присутності держави. Результати дослідження свідчать, що перехід від оборонної логіки реагування до стратегії смислового випередження здатен забезпечити Україні стабільні позиції у